Dosarul: nr.2a-850/23(2-22000103-02-2a-03032023)
Prima instanță: Judecătoria Orhei (sediul Central), judecător - A. Balan

D E C I Z I E

07 iunie 2023 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Victoria Sîrbu
Judecătorii: Marina Anton și Dorin Dulghieru
Grefier Tinca Zagorodnîi

examinând în ședință publică, cererile de apel declarate de avocatul Artur Lungu în interesele ***** și avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui *****, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Artur Lungu în interesele ***** împotriva lui ***** și ***** cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în urma accidentului rutier, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 19 decembrie 2022, prin care acțiunea a fost admisă parțial, -

C O N S T A T Ă:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 03 ianuarie 2022, avocatul Artur Lungu în interesele ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** și ***** cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în urma accidentului rutier.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, prin sentinţa Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 28.05.2020, ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracţiunii prevăzute de art.264 alin.(2) Cod penal, pentru faptul că la 18.11.2018, aproximativ la ora 22.00, fără a deţine permis de conducere de categoria/subcategoria mijlocului de transport pe care îl conducea, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu concentraţia vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,8 mg/1, provocată de consumul băuturilor spirtoase, fapt confirmat prin tichetul Drager alcotest nr.2476 din 18.11.2018, cu automobilul de marca Renault, modelul Kango, cu numerele de înmatriculare ***** pe drumul central din s.Dîşcova, r-nul Orhei, apropiindu-se de gospodăria cet.*****, manifestând imprudență în traficul rutier,

neadaptând viteza de deplasare a autovehiculului la starea psihofiziologică proprie a tamponat cu partea dreaptă-faţă a automobilului condus, în partea din spate, mijlocul de transport cu tracţiune animală (căruţă tractată de cal), care în acel timp staţiona în faţa porţii gospodăriei cet.***** şi în care se afla *****, născută la *****, provocându-i ultimei fractură închisă de os pubis şi ischion pe stânga cu deplasare de fragmente, fractură de coccis, plagă contuză în regiunea perineală, contuzia ţesuturilor moi ale toracelui şi spatelui, care în comun se califică că vătămare corporală medie.

3. Respectiv în urma accidentului rutier a fost deteriorată considerabil căruţa ce aparţinea familiei părţii vătămate *****.

4. Menționează că, prin sentinţa instanţei de fond, inculpatul ***** a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității cu o durată de 140 ore cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

5. Notează că, prin decizia Curţii de Apel Chișinău din 15.09.2020, a fost casată sentinţa instanţei de fond în partea numirii pedepsei, în care parte a fost stabilită o altă pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar în baza art.90 al Codului Penal pedeapsa cu închisoarea a fost suspendată condiționat cu fixarea unui termen de probațiune de 3 ani.

6. Indică că, prin Decizia Colegiului Penal al Curţii Supreme de Justiţie din 22.02.2021, a fost admis recursul ordinar, declarat în interesele inculpatului *****, casată, în partea stabilirii pedepsei, decizia Curţii de Apel Chişinău din 15.09.2020, rejudecată cauza şi pronunţată o nouă hotărâre prin care, lui *****, recunoscut vinovat în comiterea infracţiunii prevăzute de art.264 alin.(2) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.70 alin.(3/1) Cod penal şi art.364/1 alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsă cu închisoare pe un termen de 1 an şi 10 luni cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. Iar în baza art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiţionată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probaţiune de 3 ani, dacă condamnatul nu va săvârşi o nouă infracţiune şi prin comportare exemplară şi muncă cinstită va îndreptăţi încrederea ce i s-a acordat.

7. În continuare precizează că, în urma accidentului, părţii vătămate ***** i-au fost cauzate leziuni corporale medii şi respectiv prejudicii materiale şi morale.

8. Susține că în cadrul cauzei penale, de către partea vătămată ***** a fost înaintată acţiune civilă, care a fost admisă în principiu.

9. Notează că, în baza constatărilor descrise în sentinţa din 28.05.2020, decizia Curţii de Apel Chişinău din 15.09.2020 şi decizia Curţii Supreme de Justiţie din 22.02.2021, se denotă faptul, că prejudiciile părţii vătămate ***** au fost produse

din vina lui *****, în calitate de şofer al autovehiculului de marca Renault, modelul Kango, cu numerele de înmatriculare *****, ce aparţine tatălui persoanei condamnate, *****.

10. Conform art.20 alin.(5) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nr.414 din 22.12.2006, despăgubirile materiale pentru prejudicii urmează a fi suportate de către Biroului Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule, deoarece utilizatorul autovehiculului de marca Renault, modelul Kango, cu numerele de înmatriculare *****, ce aparţine tatălui persoanei condamnate, ***** nu deţinea poliţă de asigurare de răspundere civilă obligatorie.

11. Astfel, în condițiile acestei legi, la 05.11.2021 între Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule şi ***** s-a încheiat acordul nr.FV/S21/072 privind stabilirea despăgubirilor de asigurare în mărime de 118023,94 lei, sumă în care nu sunt incluse cheltuielile de asistenţă juridică suportate de reclamantă pe cauza penală sus numită.

12. Consideră că, cheltuielile de asistenţă juridică suportate de reclamantă pe cauza penală în mărime de 13933 lei (11433 lei (cheltuieli suportate pentru participarea avocatului Filip Druţă) + 2500 lei (cheltuieli suportate pentru participarea avocatului Artur Lungu), urmează a fi încasate, în mod solidar de la ***** şi *****, deoarece ***** ca autor al prejudiciilor urmează a fi supus răspunderii delictuale, în temeiul art.1418 al Codului Civil pentru prejudiciul cauzat ***** prin vătămarea integrităţii corporale şi reducerea capacităţii ei de muncă, fapt ce se confirmă prin hotărârile judecătoreşti şi Certificatele de încadrare în grad de dizabilitate, emise de Consiliul Naţional pentru Determinarea Dizabilităţii şi Capacităţii de Muncă, iar *****, care este proprietarul automobilului de marca Renault, modelul Kango, cu numerele de înmatriculare ***** urmează a fi supus răspunderii civile pentru daune cauzate de izvorul de pericol sporit (art.1410) fapt ce se dovedește de aceleaşi hotărâri judecătoreşti pronunţate pe cauza penală.

13. Mai indică că, reclamanta *****, pretinde şi la despăgubiri morale în temeiul art.1422, 1423 Cod Civil, care urmează a fi încasate exclusiv de la autorul prejudiciului şi anume de la ***** în mărime de 200000 lei.

14. Solicitarea despăgubirilor morale se întemeiază pe existenţa suferinţelor fizice şi psihice ale ***** cauzate în urma accidentului rutier din 18.11.2018, care s-a soldat cu leziuni corporale de gravitate medie, care au dus la dereglarea sănătăţii de lungă durată, perioadă în care reclamanta nu şi-a putut asigura material existenţa sa şi nu a putut contribui la asigurarea materială a familiei sale.

15. Respectiv, din cauza deteriorării sănătăţii, în perioada tratamentului a fost neputincioasă şi a avut nevoie de îngrijiri din partea membrilor familiei şi rudelor, a fost în imposibilitate de a munci.

16. La fel, în perioada tratamentului, reclamanta în afară de situaţii de stres a trecut şi perioade de depresii puternice legate de situaţia de viitor a sa şi a familiei sale.

17. Susține că, în rezultatul accidentului, în legătură cu starea sa de dizabilitate de grad sever, de faptul că a devenit inaptă de muncă şi respectiv de faptul că încă nu cunoaşte cât va dura perioada de tratament şi reabilitare, care va fi capacitatea ei de a se îngriji şi a se întreţine, i s-a format o stare de frică şi deznădejde, care prin sine, constituie un mare disconfort pentru ea, iar acest disconfort în mare măsură îi poate urmări tot restul vieţii. Disconfortul este şi mai mare în perioadele când la un efort sau la o suprasolicitare fizică a picioarelor, are dureri fizice profunde, pentru aplanarea cărora are nevoie de pauze de odihnă şi tratament medicamentos.

18. Consideră că, valoarea reală a suferinţelor fizice şi psihice ce constituie prejudiciu moral este cu mult mai mare, iar reclamanta solicită încasarea sumei de 200 000 lei, care este pe deplin argumentată, deoarece suferinţa sa, s-a răsfrânt şi asupra membrilor familiei sale.

Poziția instanței de fond:

19. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 19 decembrie 2022, cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Artur Lungu în interesele ***** împotriva lui ***** și ***** cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în urma accidentului rutier s-a admis parțial. S-a încasat de la ***** în beneficiul lui *****, suma de 13933 lei cu titlu de prejudiciu material. S-a încasat de la ***** în beneficiul lui *****, suma de 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat de la ***** în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 517,99 lei.

20. În rest, acțiunea cu privire la încasarea diferenței ce excede suma de 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral, de la ***** în folosul ***** s-a respins, ca neîtemeiată.

21. S-a respins acțiunea înaintată de avocatul Lungu Artur în interesele reclamantei ***** ,împotriva pârâtului ***** privind încasarea prejudiciului material și moral, ca înaintată față de un pîrît necorespunzător.

Solicitarea apelantului:

22. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 12.01.2023, avocatul Artur Lungu în interesele ***** a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 19 decembrie 2022, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

23. La fel, la data de 17.01.2023, avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui ***** a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 19 decembrie 2022, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Termenul de declarare a apelului:

24. În conformitate cu prevederile art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

25. Din materialele cauzei se atestă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 19 decembrie 2022, iar cererile de apel au fost depusă la 12.01.2023 și 17.01.2023, prin urmare Colegiul constată că, cererile de apel sunt depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

26. În motivarea apelului declarat, avocatul Artur Lungu în interesele ***** a indicat că, reclamanta consideră hotărârea instanței de fond neîntemeiată și ilegală în partea respingerii încasării prejudiciului material și moral de la *****.

27. Susține că, concluzia instanței de fond, privind faptul că argumentele invocate în cererea de chemare în judecată, cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material şi moral de la ***** şi *****, sunt lipsite de suport probatoriu, sunt rezultatul unei interpretări eronate a prevederilor art.410 al Codului Civil.

28. Menționează că, ***** urmează a fi supus răspunderii civile pentru daune cauzate de izvorul de pericol sporit, deoarece el este proprietarul automobilului implicat în accident, de marca Renault, modelul Kango, cu numerele de înmatriculare *****.

29. Mai mult ca atât, la examinarea cauzei penale nu s-a constatat, în mod expres şi categoric, faptul că automobilul susnumit a ieşit din posesia sa in mod ilegal, iar în urma acestui fapt el poate fi liberat de răspundere civilă pentru daune cauzate de izvorul de pericol sporit.

30. Concomitent, în motivarea apelului declarat, avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui *****, indică că, apelantul nu este de acord cu soluţia instanţei de fond, motiv pentru care solicită rejudecarea cauzei şi emiterea unei noi soluţii de respingere a cerinţelor.

31. Susține că pretenţiile materiale şi morale ale părţii reclamante sunt lipsite de un suport probatoriu relevant şi concludent.

32. Astfel, indică că, pe capătul de cerinţe privind prejudiciul material, reclamanta face trimitere la suportarea cheltuielilor de asistenţă juridică în cauza penală în care a avut calitate de parte-vătămată, în acest sens fiind anexate bonurile de plată.

33. Menționează că, bonurile de plată anexate la cererea de chemare în judecată sunt prezentate în copii, contrar prevederilor art. 96 alin. 1) CPC, „instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.”

34. Notează că, un prim aspect al respingerii cerințelor date reprezintă faptul că bonurile sunt în copii, o mare parte a acestora, nefiind nici semnate de beneficiar, ce ridică dubii serioase privitor la proveniența şi legalitatea acestora.

35. Totodată, bonurile de plată operează cu temeiul plății contractului de asistenţă juridică nr.42/2018 din 29.11.2019, şi corelativ contractul de asistenţă juridică nr.024/2020 din 03.06.2020, care nu sunt anexate la materialele cauzei.

36. Pe această ordine de idei, plăţile date nu pot fi înaintate apelantului în ordinea invocată de aceasta.

37. În continuare indică că, instanţa de fond, nu a reţinut nici criticele referitor la neîntrunirea caracterului rezonabil şi necesar, în special este de reţinut, că cauza penală de învinuire a lui ***** a fost examinată în condiţiile procedurii prevăzute de art.364[1] CPP, adică în baza probelor administrate la urmărire penală, cerere care a fost înaintată chiar în cadrul primei şedinţe, cauza a fost examinată pe parcursul a mai multor şedinţe de judecată, datorită faptului, că avocatul părţii-vătămate a înaintat acţiunea şi trei concretizări ale acesteia în latura compensării cheltuielilor de judecată, inclusiv o cerere de numirea expertizei. Astfel, datorită faptului, că nici ***** nu s-a prezentat la şedinţele de judecată, şi nici avocatul acesteia, au fost amînate mai multe şedinţe de judecată, pentru care în prezenta acţiune se solicită compensarea cheltuitelor de judecată, în mod nejustificat.

38. Astfel, ţinînd cont de faptul că practica naţională a instanţelor reţine obiecţiile prezentate de către partea pîrîtă, referitor la lipsa în original a bonurilor de plată, urmează a fi un argument separat al poziţiei cooptate.

39. Într-o altă ordine de idei, referindu-se la pretenţiile privitor la încasarea prejudiciului moral, partea intimată dezinformează instanţa, că pe parcursul examinării cauzei penale în fond, de către inculpat a fost efectuată o plată în sensul stingerii pretenţiilor părţii vătămate *****.

40. La caz, se atestă că la 18.07.2019 de către pîrîtul ***** a fost remisă în adresa ***** suma de 10 000 lei.

41. Într-o altă ordine de idei, partea pârâtă apreciază, că instanţa de judecată este în drept să aprecieze, circumstanţele comiterii accidentului rutier, care implică faptul, că căruţa în care se afla intimata la momentul impactului, nu avea semnele reflectorizante instalate în mod adecvat, fapt care atrage după sine diminuarea răspunderii lui *****.

42. Indică că, în motivarea acţiunii sale, reclamanta face trimitere la faptul, că a suportat diverse leziuni corporale. Însă analiza, concluziilor, reţinute de către instanţă de judecată în ordinea penală, reţine doar parţial cele invocate, în motivare prin trimitere la rezultate expertizei medico-legale.

43. Menționează că, concluziile raportului de expertiză medico-legală din 17.12.2019 atestă, că ***** a suferit în urma accidetnului rutier: fractură a asidui ischiatic sting cu deplasarea fragmentelor, plagă confuză în regiunea perinială, care

se califică ca leziuni corporale medii. Diagnosticul clinic: ”fractura de coccis, fractura osului pubis” nu au fost confirmate clinic, iar diagnosticul: „contuzia țesuturilor moi ale toracelui și spatelui” nu se supun aprecierii medico-legale.

44. În aceste circumstanţe rezultă cert, că în speţă sunt prezente elementele denaturării motivelor factologice prezentate instanţei de judecată, argrumente pe care apărarea le-a semnalat şi în timpul examinării cauzei penale, fapt pentru care acţiunea pe capătul moral şi material a fost lăsată pentru examinare în ordine generală civilă, pentru a fi confirmate prin acte şi probe suplementare. În context rezultă cert, că reclamanta în acţiune doar a înaintat acţiunea şi copii ale hotărîriilor de judecată, care în esenţă sunt insuficiente.

45. Contrar acestor aspecte, instanţa de fond nu a soluţionat cauza în mod obiectiv, preluînd nejustificat tabloul factologic denaturant din acţiunea părţii reclamante.

46. Suma de 10 000 lei, reprezintă în viziunea părţii apelante o sumă rezonabilă, în strânsă legătură cu faptul, că delictul a fost comis din imprudenţă, de faptul, că făptuitorul avea o vîrstă fragedă, căruţa a fost parcată pe timp de noapte fără a fi semnalizată în mod adecvat, a aspectului că Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule a compensat prejudiciul suferit de reclamantă în urma accidetului rutier din 18.11.2019, circumstanţe care privite în ansamblu reflectă înlăturarea consecinţelor delictului.

47. În ședința instanței de apel, apelanta/intimat ***** și reprezentanta acesteia, avocatul Artur Lungu au susținut cererea de apel declarată în interesele ***** și au solicitat admiterea acesteia pe motivele invocate. Totodată, au solicitat respingerea cererii de apel depusă de avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui *****, ca fiind neîntemeiată.

48. În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului/intimat *****, avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui ***** a pledat pentru admiterea cererii de apel declarată în interesele lu Nicoae Zgardan, solicitând totodată respingerea apelului declarat de avocatul Artur Lungu în interesele *****, ca fiind neîntemeiat.

49. Apelantul ***** și intimatul ***** fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în cadrul ședinței instanței de apel nu s-au prezentat, nu a anunțat instanței de apel motivele neprezentării, precum și nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, motiv pentru care, în ordinea art.art.205, 379 CPC, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței de apel:

50. Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului și înscrisurile probatorii administrate la materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios consideră apelul declarat de avocatul Artur Lungu în interesele ***** neîntemeiat și pasibil respingerii, iar apelul declarat de avocatul

Alexandru Iachimciuc în interesele lui ***** întemeiat şi pasibil admiterii, cu casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, reieșind din următoarele considerente.

51. În conformitate cu prevederile art.385 alin.(1) lit.c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

52. În conformitate cu prevederile art.386 Cod de procedură civilă, hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei, normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată. O hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

53. În conformitate cu art.387 Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională, a interpretat eronat legea, a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.

54. Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

55. Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

56. Din textul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, se desprinde că, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

57. În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.alin.(1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la

proces. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

58. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

59. Din optica celor enunțate Colegiul reține că, sarcina instanţei de apel derivă din dispozițiile art.373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

60. Totodată, Colegiul civil reține că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

61. În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

62. În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în potrivit art.9 Cod civil, (1) drepturile şi obligațiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi şi obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. (2) Drepturile şi obligațiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor şi obligațiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligații; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

63. Articolul 16 Cod civil indică cert că,(1) apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoaşterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobînzii de întîrziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau

modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanţa de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege. (2) Metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sînt întrunite condiţiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

64. În cadrul examinării cauzei în ordine de apel, Colegiul civil a stabilit că, prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 28 mai 2020, ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(2) Cod penal si, cu aplicarea art.364[1] Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa sub forma de muncă neremunerată în folosul comunității, cu o durată de 140 ore, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. S-a încasat, de la *****, în beneficiul bugetului de stat, suma de 320 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

65. Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată *****, față de inculpatul *****, privind repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

66. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2020, a fost admis apelul avocatului Lungu Artur în interesele părții vătămate ***** declarat împotriva sentinței Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 28 mai 2020 în privința lui *****, casată această sentință în partea numirii pedepsei și pronunțată, în această parte o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: lui ***** Ivan, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(2) din Codul penal, cu aplicarea prevederilor art.364[1] alin.(8) din Codul de procedură penală, stabilește pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. În baza art.90 din Codul penal, executarea pedepsei închisorii lui ***** fiind suspendată condiționat, cu fixarea unui termen de probațiune de 3 ani. În rest, menținîndu-se sentința.

67. Prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2021, a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Iachimciuc Alexandru în numele inculpatului *****, casată, în partea stabilirii pedepsei, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2020, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre prin care: lui *****, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(2) din Codul penal, cu aplicarea prevederilor art.70 alin.(3[1]) Cod penal și art.364[1] alin.(8) din Codul de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsa cu închisoare pe un termen de 1 an și 10 luni, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. În baza art.90 din Codul penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii

pe un termen de probațiune de 3 ani, dacă condamnatul nu va săvîrși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

68. Astfel, acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată *****, față de inculpatul ***** privind repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă, hotărîre menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 15.09.2020 și decizia Curții Supreme de Justiție din 22.02.2021.

69. Potrivit art.1998 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune.

70. Potrivit art.2036 Cod civil, (1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

71. În conformitate cu prevederile art.2037 Cod civil, (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

72. Respectiv, raportând la caz aceste prevederi legale, instanţa de apel relevă că, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-şi estimeze prejudiciul adus, dar numai instanţa de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanţele cazului concret, de personalitatea părţilor. Cuantumul

compensației depinde şi de durata menţinerii consecinţelor vătămării. Instanţa de judecată, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, ia în considerație circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul.

73. Colegiul civil accentuează că repararea prejudiciului moral se bazează pe principiul satisfacției echitabile, astfel, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că îndemnizaţia trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor

74. În circumstanţele expuse, la caz, în temeiul normelor enunţate, Colegiul civil, consideră necesar de a repara prejudiciul moral cauzat reclamantei ***** în urma accidentului rutier în sumă de 50000 de lei, ca fiind echitabilă şi suficientă pentru prejudiciul moral suferit de către *****, având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres şi frustrare cauzată reclamantei.

75. Respectiv, Colegiul civil constată că pretenţiile reclamantei/apelantei *****, privind încasarea prejudiciului moral sunt fondate parţial, iar suma de 50000 lei încasată cu titlu de prejudiciu moral reprezintă o sumă care este una echitabilă, reală și corespunde criteriilor enunțate, iar suma de suma de 200000 lei pretinsă de către ***** și suma de 150000 lei acordată de către prima instanță, Colegiul civil o apreciază ca fiind exagerată și disproporțională în raport cu criteriile stabilite la caz şi principiul general al echității.

76. Astfel, cuantumul prejudiciului moral încasat de către prima instanţă este disproporțional şi mărit în raport cu circumstanţele stabilite în speţă, la determinarea cuantumului acestuia despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, cu menținerea echilibrului între daunele efectiv cauzate şi suma acordată.

77. Colegiul civil apreciază critic argumentele apelantului ***** precum că prejudiciul moral urmează a fi încasat în mod solidar de la ***** și *****, în legătură cu faptul că ***** este proprietarul automobilului implicat în accidentul rutier, or, potrivit sentinței Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 28.05.2020, nu s-au constatat careva acțiuni ilegale în acțiunile proprietarului automobilului de marca “Renault” modelul “Kangoo” cu n/î *****, *****.

78. La caz, a fost constatată vinovăția lui ***** în accidentul produs la 18.11.2018, ultimul fiind condamnat în baza art.264 alin (2) Cod penal prin sentința irevocabilă a Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 28.05.2020.

79. Totodată prin sentința menționată acțiunea civilă înaintată de partea vătămată *****, privind încasarea de la ***** a prejudiciului material și moral

cauzat prin infracțiune, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

80. În continuare, Colegiul reține ca neîntemeiată solicitarea reclamantei/apelant ***** cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 13933 lei, din considerentele ce succed.

81. Potrivit dispozițiilor art.96 alin.(1) și (1^1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

82. Instanţa de judecată la determinarea cuantumului cheltuielilor de asistenţă juridică ţine cont în această materie de practica Curţii Europene a Drepturilor Omului, potrivit acesteia partea care a câştigat procesul nu va putea obţine rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea şi caracterul lor rezonabil.

83. Totodată, la caz este relevant de reținut că, soluționînd cererile de restituire a cheltuielilor pentru asistenţă juridică acordată, instanţele vor reţine următoarele.

84. Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: a. dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b. copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; cu listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).

85. Colegiul relevă că, pretinzînd încasarea acestor cheltuieli, reclamanta/apelanta ***** urma să prezinte instanței contractele de asistență juridică încheiate cu avocații Filip Druță și Artur Lungu precum și să prezinte lista detaliată a acțiunilor întreprinse de către avocații Filip Druță și Artur Lungu, astfel instanța de apel consideră că ***** nu a probat cheltuielile suportate pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale.

86. Astfel, având la bază criteriile de stabilire a cheltuielilor de asistență juridică și studiind materialele cauzei, Colegiul civil constată că la caz, nu au fost prezentate informații cu privire la lucrul efectuat, iar copia bonurilor de plată anexate la cererea de chemare în judecată instanţa de apel le apreciază drept o probă care nu este pertinentă, admisibilă, veridică şi incontestabilă, urmând a fi respinsă cerința cu privire la încasarea prejudiciului material ca neîntemeiată.

87. Potrivit art.82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.

88. Potrivit conformitate cu art.98 alin (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

89. Astfel, Colegiul civil consideră necesar de a încasa din contul lui ***** în beneficiul statului , suma de 100 lei cu titlu cheltuieli de plata taxei de stat.

90. Prin urmare, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Artur Lungu în interesele ***** ca neîntemeiat și de a admite apelul declarat de avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui *****, cu casarea hotărârii primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre, prin care pretențiile reclamantului se admit parțial.

În conformitate cu prevederile art.art.385 lit.c), 389-390 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E:

Se respinge ca neîntemeiat apelul declarat de avocatul Artur Lungu în interesele *****.

Se admite apelul declarat de avocatul Alexandru Iachimciuc în interesele lui *****.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 19 decembrie 2022, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Artur Lungu în interesele ***** împotriva lui ***** și ***** cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în urma accidentului rutier, și se emite o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Artur Lungu în interesele ***** împotriva lui ***** și ***** cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în urma accidentului rutier, se admite parțial.

Se încasează de la ***** în folosul ***** prejudiciul moral în mărime de 50000 /cincizeci mii/ lei.

În restul pretins, cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Artur Lungu în interesele ***** împotriva lui ***** și ***** cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în urma accidentului rutier se respinge.

Se încasează de la ***** în folosul statului taxa de stat în sumă de 100 /una sută/ lei.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni, de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Victoria Sîrbu

Judecătorii: Marina Anton

Dorin Dulghieru